

S1011009-SKJ

UDSKRIFT
AF
ØSTRE LANDSRETS DOMBOG

DOM

Afsagt den 24. september 2009 af Østre Landsrets 10. afdeling

(landsdommerne [redacted] og [redacted]
[redacted])

10. afd. a.s. nr. S-1011-09:

Anklagemyndigheden

mod

1) Dansk Juletræsdyrkerforening

(advokat [redacted] besk.)

2) [redacted]

(cpr.nr. [redacted])

(advokat [redacted] besk.)

Påstande

Frederiksberg Rets dom af 17. februar 2009 (SS 2-7791/07) er med Procesbevillingsnævnets tilladelse af 2. april 2009 anket af anklagemyndigheden med påstand om domfældelse i overensstemmelse med anklageskriftet samt skærpeelse, dog således at anklagemyndigheden har anerkendt, at forhold begået forud for den 12. december 2002 er forældede.

Dansk Juletræsdyrkerforening og [redacted] har påstået frifindelse, subsidiært formildelse.

Forklaringer

Der er i landsretten afgivet supplerende forklaring af tiltalte [redacted] og af vidnerne [redacted] og [redacted]

[redacted] har forklaret supplerende blandt andet, at det efter tilkendegivelserne fra Konkurrencestyrelsen var tilladt for foreningen at videregive historiske oplysninger til medlemmerne, forstået som information til medlemmerne om til hvilke priser producenter havde indgået handler og modtaget tilbud om at handle træer. I Konkurrencestyrelsens forbud mod "fremadrettede priskalkulationer" lå, at han i dialogen med medlemmerne ikke måtte anvende de indsamlede oplysninger til at angive, hvilken pris de skulle tage for deres træer. Han og foreningen overtrådte ikke dette forbud ved at videregive information om f.eks. vejskat eller frostskafer, idet man herved alene videregav journalistiske oplysninger og herudover kun gav medlemmerne værktøjer til, at de selv kunne kalkulere deres priser. Det var op til medlemmerne selv, om de anvendte disse oplysninger ved prisfastsættelsen. Foreningen videregav gennemsnitlige producentpriser, der var udregnet på baggrund af indberetninger fra medlemmerne. Det var ud fra disse tal, at man kunne oplyse medlemmerne om "røde tal" ved handel til en angiven pris. Den offentliggjorte "producentpris" var et udtryk for de gennemsnitlige produktionsomkostninger ved juletræer, som med tillæg af en avance udgjorde salgsprisen. En vejledende pris er derimod udtryk for juletræets salgspris.

På det europæiske marked forbruges ca. 75 mio. træer om året. Produktionen i Danmark er på ca. 10 mio. træer, hvoraf hovedparten er Normanngran. Op mod halvdelen af de dansk producerede Normanngran sælges på det tyske marked. Foreningens medlemmers andel af det europæiske, herunder det tyske, marked er så lille, at foreningen ikke kan påvirke prisdannelsen eller "tale priserne op". På europæisk plan anvendte man tidligere tre klasser af gran: klasse 1 (prima), klasse 2 (standard) og ukvalificerbare træer. I 2003 ændrede man klassifikationen til A- og B- træer. A-træerne, også kaldet "Original Normann", udgøres af de tidligere træer i klasse 1 og cirka halvdelen af klasse 2 træer.

Brancheforeningens opgaver er som beskrevet i foreningens strategiplan at hjælpe juletræproducenterne med alle spørgsmål vedrørende produktion og salg af juletræer, herunder økonomisk rådgivning om landmandens virksomhed og arealanvendelse. På forespørgsel fra ambassader oplyser brancheforeningen værdien af juletræer til brug for fortoldning ved eksport.

Foreningens medlemmers omsætning ligger fortsat på 100-150 mio. kr. om året.

[redacted] har forklaret supplerende blandt andet, at foreningens opfordring til at undlade salg af 4. klasses træer er i gråzonen for, hvad den kan tillade sig, idet der indirekte er tale om en opfordring til ikke at sætte priserne ned. På mødet den 14. juli 2005 drøftede man blandt andet producentpriserne, fordi disse var egnede til at sætte et bestemt prisniveau og dermed fungerede som en videreførelse af foreningens tidligere udsendte vejledende priser. En producentpris er efter hans opfattelse en direkte vejledning til producenterne om, hvilken pris foreningen synes, at medlemmerne bør tage for træerne. Tilkendegivelser fra foreningen om, at juletræshøsten var ved at slå fejl i andre producenterlande, at medlemmerne skulle opkvalificere deres træer m.v., var en indirekte opfordring til producenterne om at lade være med at konkurrere på priserne. I konkurrenceretlig sammenhæng er det tilladt for en brancheorganisation at indsamle og offentliggøre handelspriser, så længe disse oplysninger ikke påvirker de aktuelle eller fremtidige priser. Spørgsmålet blev drøftet på mødet den 14. juli 2005, men han erindrer ikke nærmere herom. Henvendelsen fra journalisten i 2006 tydede på, at brancheforeningen var fortsat med den adfærd, som de senest på mødet i 2005 var blevet bedt om at ophøre med. Han blev pålagt ikke at svare på henvendelser fra [redacted] om afholdelse af yderligere et møde i sagen, idet man på det tidspunkt i Konkurrencestyrelsen overvejede at indgive anmeldelse.

[redacted] har forklaret supplerende blandt andet, at han [redacted] Bestyrelsen består som udgangspunkt af juletræsproducenter. Vidnet er dog ikke producent, men [redacted] Foreningen ønskede en dialog med Konkurrencestyrelsen og søgte hjælp og vejledning hos styrelsen. Vidnet var klar over, at foreningen ikke måtte udsende vejledende priser, men at de kunne udsende historiske oplysninger, herunder om handelspriser. Foreningen kunne også vejlede om kalkulationsmodeller, hvor den enkelte producent kunne indlægge egne forudsætninger og beregne priser. Vidnet modtog orienteringer fra [redacted] herunder mailen med referatet af mødet den 14. juli 2005. Vidnet så løbende de korte meddelelser fra foreningen og mente ikke, at indholdet var i strid med konkurrence-loven.

[redacted] har forklaret supplerende blandt andet, at kalkulationen af producentpris for 2005 blev beregnet i begyndelsen af året. Kalkulationen er baseret på faktuelle priser i 2004, men indeholder også et element af skøn. Den tager udgangspunkt i et gennemsnit af

forbrugerpriserne fra december 2004. Der er endvidere foretaget et skøn over detailomkostninger, fragt og grossistomkostninger. Nogle af udgifterne kendte man forholdsvis præcist. Producentprisen er det beløb, der er tilbage til producenten, når man trækker de forskellige omkostninger fra forbrugerpriserne. Kalkulationen viser, hvad producenten får, og den anskueliggør prissætningen. I praksis er der et stort spænd i forbrugerpriserne, der afhænger af markedet, og man kan ikke uden videre anvende kalkulationen. Bestyrelsen modtog en orientering fra [redacted] om mødet den 14. juli 2005. Vidnet har også modtaget denne orientering. Vidnet var klar over, at der var to problemer. For det første at kalkulationen kunne opfattes som en opfordring til at tage bestemte priser. For det andet at man opfordrede producenterne til at tale sammen. [redacted] havde fået det indtryk, at der var tale om en gråzone. Vidnet blev overrasket, da han talte med journalisten i forbindelse med artiklen i Jyske Vestkysten fra 18. september 2006, for vidnet var af den opfattelse, at foreningen ikke overtrådte loven. Vidnet sagde til journalisten, at han altid vil anbefale medlemmerne mindst at tage kostprisen for juletræer og ikke producere med tab.

Den i byretten af vidnet [redacted] afgivne forklaring er dokumenteret i medfør af retsplejelovens § 923.

Landsrettens begrundelse og resultat

Det er ubestridt, at de tiltalte gennem medlemsbladet "Korte Meddelelser" og på medlemsmøder løbende har orienteret medlemmerne af brancheforeningen om prisstatistikker, markedsforhold og kalkulationsmodeller, og en sådan orientering til medlemmerne indebærer ikke i sig selv en overtrædelse af forbuddet i konkurrencelovens § 6, stk. 1, jf. stk. 3.

Det er derfor afgørende, om de tiltalte kan anses for samtidig at have vejledt medlemmerne om og anbefalet brugen af mindstepriser, som beskrevet i tiltalen.

Efter indholdet af de offentliggjorte prisstatistikker, markedsorienteringer og kalkulationsmodeller sammenholdt med det øvrige indhold af de udsendte medlemsblade, herunder navnlig nr. 133 fra juni og nr. 141 fra september 2002, nr. 166 og nr. 168 fra maj samt nr. 174 fra juli 2003, nr. 201 fra juni 2004, nr. 226 fra juni og nr. 231 fra august 2005 og særnummeret fra august 2006, tiltræder landsretten, at der ikke kun var tale om journalistisk videregivelse af historiske informationer, men at de tiltalte med virkning for hele perioden fra den 12. december 2002 til august 2006 har vejledt medlemmerne om og anbefalet bru-

gen af mindstepriser på en måde, der var egnet til og havde til formål at begrænse priskonkurrencen mellem foreningens medlemmer i strid med konkurrencelovens § 6, stk. 1, jf. stk. 3.

Det bemærkes herved, at de angivne "kalkulationer", der ud fra en forventet salgspris i detailleddet ender med en rest betegnet "producentpris", efter sammenhængen må forstås som en tilkendegivelse af producentens salgspris og ikke - som forklaret i landsretten af tiltalte [redacted] som opgjorte produktionsomkostninger.

Landsretten finder, at forholdet kan tilregnes tiltalte [redacted] som forsætligt. Henset hertil og til hans stilling [redacted] tiltræder det, at der er grundlag for at straffe begge de tiltalte.

Da der er tale om henstillinger fra en brancheforening til medlemmerne om at anvende mindstepriser ved salg af juletræer, tiltræder landsretten, at undtagelsen i konkurrencelovens § 7, stk. 1, fra forbuddet i § 6, stk. 1, ikke finder anvendelse, jf. § 7, stk. 2, nr. 1.

På denne baggrund og i dette omfang findes de tiltalte skyldige i den rejste tiltale i den af byretten fastlagte periode.

Bøderne fastsættes efter de i dommen nævnte bestemmelser.

Ved fastsættelse af bøden for Dansk Juletræsdyrkerforening lægger landsretten vægt på forholdets grovhed, herunder at der er tale om anbefaling om brug af mindstepriser til en brancheforenings medlemmer, udsendt efter at Konkurrencestyrelsen den 16. marts 2001 havde udstedt påbud til foreningen om at ophøre med at udsende vejledende mindstepriser. Der er endvidere lagt vægt på omsætningen hos foreningens medlemmer, på varigheden af lovovertrædelserne samt på, at overtrædelserne kan tilregnes direktøren som forsætlig.

I formildende retning er det tillagt vægt, at de tiltalte har forsøgt at indgå i dialog med myndighederne og har medvirket ved sagens oplysning, ligesom det for landsretten ikke er godtgjort, at lovovertrædelserne har haft betydning for konkurrencen på juletræsmarkedet.

På den baggrund og henset til den tilsigtede forhøjelse af bødeniveauet ved lov nr. 426 af 6. juni 2002 finder landsretten, at bøden for Dansk Juletræsdyrkerforening passende kan forhøjes til 400.000 kr.

Der findes, navnlig henset til at virksomhedsansvaret i en sag af denne karakter er det primære, ikke grundlag for at forhøje bøden for [redacted] hvorfor landsretten tiltræder, at bøden udmålt som fastsat af byretten.

I øvrigt stadfæstes dommen.

Thi kendes for ret:

Byrettens dom i sagen mod Dansk Juletræsdyrkerforening og [redacted] stadfæstes med den ændring, at bøden for Dansk Juletræsdyrkerforening forhøjes til 400 000 kr.

Tiltalte, Dansk Juletræsdyrkerforening, skal betale den del af sagens omkostninger for landsretten, der vedrører foreningen, mens statskassen endeligt skal betale den del af sagens omkostninger for landsretten, der vedrører tiltalte [redacted]

(Sign.)

Udskriftens rigtighed bekræftes. Østre Landsrets kontor, den 4

P.j.v.
[redacted]